

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 6 fr. — kr.
Fél évre 3 fr. — kr.
Negyed évre 1 fr. 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán, pénteken és vasárnap** reggel.

Felolós szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Főmunkatárs:

Dr. WEISZ JENŐ.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok-tere Maszlovics-ház.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kosztuth-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitvatartás: 20 krajczár.

A hősök emléke.

Szabadka, december 3.

Ünnepe volt ma városunknak. Szép dicső, nagy ünnepe!

A téli napsugár tiszta derült égből ragyogott le az utcákra, ahol ezer és ezer ember járt már a kora délelőtti órákban. A házakon nemzetiszín zászlók lengtek a szél. Lovas rendőrök járják be az utcákat. Ünnepi rend mindenütt.

Az emlékkörül nemzetiszín szővettel bevont árboczokon hosszú zászlók lengtek. A rendőrség kordont húzott a tér körül, hogy a küldöttsége, a hivatalos személyek és a meghívott vendégek az ugy is kis téren elég helyet kapjanak.

A program szerint folyt le a dicső ünnepély, mely örökké emlékeztetés lesz azok előtt kik részt vettek benne, amely dicsőségére vált városunknak impozáns egyszerűsége nemes pompája folytán.

Ezer és ezer ember állt e téren, a tér melletti utcákon. Csendben, némán nézték végig a gyönyörű ünnepélyt és csak a beszédek végén hangzott fel az éljen, mely végig dörgött tíz ezrek ajkáról az utczasorokon, végig az egész városban.

Az ünnepély méltó koronája volt az a jelenet, mikor a dalárda rázendítette a Hymnus örökszép accordjait, és a magyarok szent imájára mindenki levetette a kalapiját és néma áhitattal hallgatta a dalárok énekét.

Nem volt itt ünnepünkön a hivatalos Magyarország, nem volt itt a kormány kiküldöttje, a függetlenségi nyilatkozat párt se képviseltette magát, de itt volt Szabadka város hazafias közönsége, itt volt Bács megye, Zombor és Baja városok küldöttsége, kik mindannyian elhozták babér és palma koszorújukat, hogy letegyék a mi városunk megmentőinek emlékére emelt szép oszlop talapatárára.

Megható és mégis lelkesítő volt az ünnepély, méltó Szabadka városához, méltó a dicső hősök emlékéhez.

A szent mise.

Reggeli 8 órakor gyülekezett a városi hatóság, élén főispánunkkal és a polgármesterrel, a vidéki vendégek, egyletek és társulatok zászlói alatt a »Pest szálló« nagy termében.

Rövid beszéddel nyitotta meg Schmausz Endre főispán az ünnepet, elmondta az emlékoszlop történetét és megköszönte a közönségnek, különösen a vidéki vendégeknek, hogy eljöttek hozzánk, ünnepünk díszét jelenlétükkel emelni.

Posztban 9 órakor vette kezdetét a hálaadó istentisztelet a szent Teréz templomban. Megtelt az Isten háza ünnepi díszes közönséggel. Mamuzits Mátyas prépost plébános celebrált az ünnepi misén fényes segédlettel, a templomzenekar Föhrrer ünnepi miséjét adta elő Gaál Ferencz karmester vezetésével.

Felvonulás a szoborhoz.

Tíz óra volt már mikorra véget ért a mise és megindult a gyönyörű menet az oszlophoz. Lovas rendőrök nyitották meg a menetet Dulics rendőrbiztos vezetésével, utána az önkéntes tűzoltók zenekara haladt a Rákóczi induló hangjai mellett, ezután ünnepi ornatásban haladt a prépost plébános és segédlete. Majd a városi hatóság, élén Schmausz Endre főispánnal és Mamuzits Lázár polgármesterrel, előbbi magyar diszruhában. Bács megye kiküldöttjei Latinovics Géza orsz. képviselő: Széchenyi József Zombor város képviselője, magyar diszruhában, Zombor és Baja városok képviselői Hegedüs Aladár polgármester diszruhában, Fülker Gusztáv gymn. igazgató, Meskó László tanácsos. Országos képviselők, Vermes Béla, Vojnich Sándor, Pukovics József, a két első magyar diszruhában, a kaponyai útközlet első hősei Leszkovszky István nyug. őrnagy, Széchenyi József képviselő, Raich József nemes-militáris jegyző, Melkai György takarékp. igazgató és ezer és ezer ember, akik között előkelő urak hölgyek, továbbá társadalmunk előkelőségei. Dismagyarban voltak még: Farkas Zsigmond, Pukovics Andor, Szala Mátyas, Petic Mihály, Jakobcsics Gyula, Dr. Reisner Lajos, Dr. Brenner József, Radics Jakab.

A kaponyai emléknél.

(Szavaita a szerző 1899. december 3-án, az emlékoszlop leleplezése alkalmával.)

Visszhangja rég elhangzott csatazajnak,

Zendülj meg újból pillanatra csak —

Hogy újra lássuk a hős daliákat

Amint e földön elszáguldanak;

Akik vagy győztek vagy pedig elesetek

És becsületben hagyták meg nevük,

Emlékeztetnek halk szellője, jöjj el,

E köszönetnél játszadozz velük!

Kik voltak ők? nevük is elfeledve,

A névtelen hősöknek nagy sora,

Mi vitte őket ádáz küzdelembé? —

Megmondja a világ história;

Hogy a szabadság bajnokai voltak

Zászlójuk a véruktól ázott át,

Hogy ők tüzték fel Magyarhon egére

A reménységnek fénylő csillagát!

Ezer felé az ellen állt köröttünk,

Minden kis helyre kellett egy sereg,

S a népek árja támadt a magyarra

A kit csak saját keze véde meg;

S hár számba löbbsen voltak, kik ránk törtek

De egy magyar kéz tiznek volt elég, —

S a nemzet ellen támadt ellenséget,

Kemény aczéllal innen kiverék!

Nem fájt nekik, hogy vért kell elhullatni

Hisz minden cseppje a hazáért hullt,

Csak az az egy hogy szentségtelen kézzel

A testvér is a fegyverekhez nyúlt;

S reánk emelte — ránk, kiknek honában

Kenyér termett neki is a mezőn, —

Hálából, hogy hajlékot adtunk neki

Gyilkos kezét emelt ránk valmerőn!

És Kaponyának messze pusztaságán

A Káin sorsa érte őtet el,

Futott a győzők ádáz erejétől

A gyávaságnak érzeteivel;

S midőn még visszánézett a mezőre

Csodálva mit tud ez a hősi nép,

Még látta égbé szállni fel az Úrhoz

A magyar nemzet áldozat tűzét!

Még látta, hogy a tülerő is gyenge

Ahol a jog védelmezi magát,

Hogy Árpád népe új erőre ébredt

S meg tudja védni ezt az őt hazát;

Még vissza nézett ágyúit sorára

Miket a félelemben itt hagyott,

Miket a nemzet szíve ellen szegzett

Sohsem felejtí el a nagy napot!

Ne is felejtse, mint mi sem felejtjük.

Kik ide tettük ez emlékjelet, —

Órizzze meg a késő utókor is

Vigyázzon rá az igaz kegyelet!

Vigyázzon rá a nemzet őrangyala

Ki fentről int, hogy nagy Hadur velünk,

S míg hőseinket megbecsülni tudjuk

Minden vihart kiáll majd nemzetünk!

Csillag Károly

A szobornál.

Mamuzsis Máttyás prépost plébános lépett legelőször az oszlop elé, a nemzeti szín posztolva bevont emelvényre. Messze hallható, érdekes hangon mondta el hazafiságtól áthatott gyönyörű beszédét, mely a következőképp szólt:

Összesereglettünk ünneplésen, felavatni Szabadkának első emlékoszlopát, melylyel félszázados tartozásait rója le közönségünk és törvényhatóságunk azon hősök iránt, kik a hazánk történetében oly magasan kiemelkedő szabadságharc egyik diadalma tényével Szabadka földjét megjelölték, és a neki szánt pusztulástól megmentették.

A felavatás előtt az egyházba vonultunk, hogy hálát adjunk Istennek, ki az ember lelkébe öntötte a honszeretetet, melylyel egyszerű fia az Ur Jézus példájával is tanított, midőn elpusztulandónak megjövendült hazáját megkönyvezte. Hálát mondtunk, hogy a nemzetben a hazaszeretetet ezer éven át fenntartotta és azt önfeláldozásra való készség fellebbogtatta, valahányszor hazánk épsége, java, szabadsága azt kívánta. Hálátelt szívvel kértük, hogy a jövőben is tartsa fenn a a hon fiában ezen honszeretetet.

Ezen gondolat vezérelt minket, midőn összeadtok állireinket a félszázad előtti hősöknek, megmentőinknek ezen díszes emlékoszlopot emeltük, melylyel hálás kegyeletünket tanúsítva kifejezzük, osztjuk azon eszméket és célokat, melyekért ők küzdöttek és lelkesültünk tetteik felett. Ezen meggyőződésünket ezen emlékköbe vésvé hagyományozzuk az utódokra, hadd hirdesse nekik az idők végéig, miként cselekedtek őseik, miként érezték atyáik, s tanulják meg, miként kell nekik is a hazáért önzetlenül munkálkodva élni és ha kell, halni.

Ily szándékkal kérjük ezen emléksoborra az egyház imáival Isten áldását.

A beszéd után felhangzott az éljen és taps. majd levén fővegét rövid imát mondott és megáldotta, megszentelte a hősök emlékoszlopát, melyt éppen *Mamuzsis Máttyás* kezdeményezésére állítottak fel.

Ezután a dalárda énekelte a „Szózat”-ot, melynek elhangzása után a koszorúk elhelyezése következett.

A koszorúk elhelyezése.

A „Pest szálloda” nagytérmet egész babérdővé varázsolták át avval a sok babérszoruval, melyeket oda összehordottak. Egyik szebb, mint a másik, valamennyi széles nemzetiszínű vagy kék fehér (a város színe) színű szallagokkal. A beszentelés után koszorút helyeztek az emlékoszlopra: a Nemzeti Casino — a katonai hősöknek, Bács-Bodroghmegye közönsége — a katonai hősöknek, Zombor sz. kir. város közönsége — a hazaszeretet hőstestű bajnokainak, A szabadkai ügyvédi kamara — Szabadka megmentőinek, Baja város közönsége — a katonai hősöknek, A szabadkai takarékpénztár és népbank — Szabadka város megmentőinek, A gazdák és iparosok hitelszövetkezete — Szabadka város hős megmentői emlékének, A közgazdasági bank részvénytársaság — a hősök emlékének, A szabadkai dalegyesület — Szabadka hős megmentőinek, A szabadkai kereskedelmi és iparbank — a katonai hősök emlékének, A szabadkai általános takarékpénztár — a katonai hősök emlékének, A takarékpénztár és zálogház részvénytársaság — a katonai hősöknek, A szabadkai m. kir. állami tanítónépző intézet, A főgymnasium tanári kara — a katonai hősöknek, A szabadkai községi elemi iskola tanítói tetele — a katonai hősöknek, A Népkör — a katonai győztes csata emlékének, Polgári olvasókör — Szabadka megmentőinek, Pucka Kasino — Na-

sim Junacima, a mi hőseinknek, A szabadkai ker. betegsegélyző pénztár igazgatósága — Szabadka megmentőinek, A főgymnasiumi ifjúság — a katonai hősöknek, A szabadkai sport-egylet — a katonai hősöknek, Magyar asztaltársaság — a haza hős védőinek.

Egymás után helyezték ezeket a koszorúkat a szobor talpzatához úgy, hogy a babér egészen elborította a talpazatot, még az oszlopra is helyeztek néhányat.

A koszorúk elhelyezése után dr. *Békffy Gyula* mondta el a következő beszédet:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Nagyrabecsült vendégeink!

A történelem tanulsága nyújtja a jövődónek a vezércsillagot, a múltnak pedig az egyedül értékes igaz elismerést.

Forduljunk tehát ma, mikor az 1849. évi martius havának 5-ik napjának eseményeit ünnepljük, a történelem nemdőlőjéhez s nem a legenda káprázató elbeszéléseihez.

Az 1849. évi martius havának 5-ik napján az isteni gondviselés és a népszabadsággért küzdő vitézek hősiessége két diadalhoz juttatta a magyart.

Az egyik Szolnok mellett volt, a hol a halhatatlan Damjanich hadserege tiporta el az ellenség fényes táborát.

A másikat pedig Kaponyán vívta meg a nem nagyszámu rendes katonaság támogatása mellett házi szentélyeinek védelmére kivonult fegyveres nép, a mely ezzel nemcsak visszazárta a lelketlen bujtatók által felusztott martalóc hadat, hanem győzelmével a további megtámadástól is megmentette városunk 45000 lakosának életét és vagyonát.

Ez a két ütközet volt az 1849. évi győzedelmes tavaszi hadjáratnak méltó bevezetése, azé a hadjáraté, a mely megszabadította majdnem az egész hazát az ellenségtől s a melynek során kivonott diadaloknak köszönhetle a magyar ügy, hogy harcossait világ-szerte hősként ünnepelték akkor is, mikor két nagy hatalom egyesült hadereje vérbe fojtotta az igaz jogok elismerése és védelmére folytatott magasztos küzdelmet.

A szolnoki csatamezőn nyugvó hősök emlékoszlopát már hosszabb idő óta csökkdossák a nap arany sugarai.

A 45000 szabadkai polgár élete és vagyonának megmentői emlékezetére Szabadka szab. kir. város törvényhatósága és közönsége által készítettet obeliszket pedig a hála és kegyeleti érzelmével áthatva ma adjuk át rendeltetésének.

Igen tisztelt ünneplő közönség, nagyrabecsült vendégeink! Emeljük föl szemünket az emlékműhöz, bocsánat be lelkünkbe a hála és elismerés mellé társul az öröm jóleső érzetét is, mert ez az emlékmű nemcsak arról tesz tanulságot, hogy e város hatósága és közönsége külsőleg is parkodott megmentői iránt láplált hálás érzelmeit kifejezésre juttatni, hanem egyszersmind biztosítékot nyújt ez emlékmű arra is, hogy ha bárki, bármikor ellenséggént lép föl a magyar államszémével szemben, az ellen éppen úgy sikra fog szállni áttörhetlen phalánxként Szabadka egész lakossága, mint a katonai hősök.

De nemcsak ennek a symboluma lesz ez az emlékmű, hanem míg fennáll időtlen időleg azt hirdeti:

Hogy a szabadkai polgár a hála, elismerés és öröm érzetének szentháromságától felmagasztosult lélekkel a bocsánat és feledés sűrű leplet borította a sértőkre és a múltban szenvedett sérelmekre, de emellett lelkében átéri

annak a tanulságnak örök igazságát is, hogy míg áll Buda és él a magyarok hatalmas Istene, ebben az ezredéves hazában csakis az arathat diadalt, a ki a szent magyar állam-eszme mellett vonja ki kardját hüvelyéből, mint azt tették 1849. évi martius 5-én a délszláv anyától származott örökéltű vezér és a délszláv anyától származott vitézek.

Szabadka polgárai! A ti szemetek előtt azz kell jelentenie ez ég felé emelkedő köoszlopnak, hogy nektek, mint a Duna-Tisza köze déli metropolita polgárainak az első között kell lennetek akkor, mikor vihar, vész támadja meg a szent hazát, a magyar nemzetet és a magas trónt és e klenódiუმok védelmére föl kell áldoznotok vagyonotokat, életeteket és véreteket.

Szabadka anyái! Tekintsétek ez emlékművet a hazafiú avatás szent helyének. Ho-zátok ide gyemkeiket, sokszor, igen sokszor, Avassálókbe már zsenge korokban a hazaszeretet magasztos misteriumába. Oltások kicsi szive tkbe a hálát és kegyeletet városunk megmentői iránt. Imádkozzatok velük mindennap a hősök lelkiüdvéért és a haza boldogságáért!

Szabadka ifju nemzedéke! Mikor elmegy ez obeliszk mellett, tekintsd azt a köteleesség-teljesítés szent oltárának, a melyben mindennap áldozatot kell bemutatnod tettekkel érzelmeikkel egyaránt. Mert a te feladatod a hazát nagyobbá tenni, békében munkáddal, háboruban ifju véred hullásával.

Most pedig szálljon buzó fohásunk a csillagok közé a Mindenek Ura magas trónjának számolyához:

Engedd meg Urunk, hogy az az egyetértés amely félszázaddal ezelőtt e várost a feldúlástól és lakóit a szörnyű haláltól megmentette, örökös legyen e falak között.

Engedd meg Urunk, hogy ez az emlékmű örök időkhig gőcpontja lehessen e város népe legmagasztosabb érzelmeinek, a honfűi hála és kegyeletnek, a multak példáján való lelkesülésnek, a dicső jövőben való hitnek és reménységnek.

Engedd meg Urunk, hogy mindennap letehessük ez emlékműre a szabadság koszoruját még akkor is, ha annak minden virágát kiomló vérünk harmatozza be!

És engedd meg Urunk, hogy e város fölött a boldogság napjának arany sugarai ragyogjanak mindaddig, míg Téged imádó lakói a szent haza és a magyar Államszémének tántorithatlan hivei és ótalmazói lesznek.

Úgy legyen!

Többször szakította félbe a beszédet a taps és éljen, mely megszorozódva visszahangozott a beszéd elhangzása után.

Most *Osillag Károly* lépett az emelvényre és elszavalta ünnepi ódáját, melyet tárczarovatunkban közlünk.

Majd *Frankl István* tartott rövid történeti visszaemlékezést a katonai ütközetről. — Mikor a hősök neveit sorolta fel, azok neveinél, kik még ma is élnek folyton lelkesen éjjenzeit a közönség.

Schmausz Endre főispán hazafias hangon tartott rövid beszédben átadta a szobrot a városi hatóságnak megőrzés végett, mire *Mamuzsis László* polgármester szólt, átveszi — úgy mond — a hősök emlékére emelt szép oszlopot, megőrzi és megőrizteti, megővja az utókor számára. Ide fog zárandokolni mindenki, hogy a hőök emlékének áldozzon és szent lesz e szobor mindaddig míg városunkban egyellen szabadkai ember lesz!

Dörgő éjlen tört ki a polgármester beszéde után és mire az éjzenés elhangzott a Hymnus accordjai szálltak fel az egék Urához, levette minden férfi kalapját és úgy hallgatta az imát. A dalárda éneke után a tűzoltó zenekar megismételte a Hymnust, melyet már együtt énekeltek velük a közönség is, — mely csak lassan oszlott széjjel vissza-vissza tekintve a koszorúkkal megrakott emlékoszlopra.

Az emlékmű modern barokk stílusban van tartva. Két lépcsőből 1.70 széles és 2.0 m. magas törzs emelkedik ki tagozott és csiszolt táblázatokkal. Ebből emelkedik ki a négyzetű alapsíru szomszékolt csónka gúla, melynek fejezetét díszes bronz consolok támasztják alá.

Az emlékoszlop teljes magassága, a lépcsőzettel együtt 9.56 m. Az oszlopon 1 m. magas cserkoszorúval ágyúgolyón csőrében kardot tartó Turul madár áll 170 mrt. szélességben kiterjesztett szárnyakkal.

Az emlék-oszlop főhomlokzatán ezen sorok állanak:

KAPONYÁN

1849. MÁRCZIUS 5-ÉN

A SZABADSÁGÉRT VIVOTT GYŐZELMES ÜTKÖZET

HŐS VITÉZEINEK

SZABADKA

MEGMENTŐINEK!

A GYŐZELMES ÜTKÖZET FÉLSZÁZADOS EMLÉKÉRE

SZABADKA SZAB. KIR. VÁROS TÖRVÉNYHATÓSÁGA

ÉS

KÖZÖNSÉGE

1899.

Balhomlokzatán:

„TETTŐK SUGÁRA ÁTRAGYOG IDŐN, ENYÉSZETEN“

Jobbhomlo zátán:

MINT ŐK A HŐSÖK:

A HONÉRT ÉLNI, HALNI TANULJATOK:

Végül az emlékkő hátsó lapján az ütközetben részt vett csapatok sorsolatnak fel.

A déli bankett.

A Nemzeti Casino nagytermében déli 12 órakor fényes bankettet adott a város, melyen a rendező bizottság tagjai kivül résztvettek a vidékről ideérkezett meghívott vendégek, továbbá azok a kiválóbb hősök, a kik még a kaponyai ütközetben részt vettek. Ezek közül *Lieszkovszky István* nyug. honvéd őrnagy Besztercebányáról, *Melkay György* takarékpénztári igazgató, *Széchényi József* volt zombori törvénytörvényes elnök, most orsz. képviselő és *Katich József* jelentek meg. Ezeken kívül jelen voltak: *Schmausz Endre* főispán, *Fölker Gusztáv* bajai gymn. igazgató, *Meskö László*, *Latinoeits Géza*, dr. *Hegedűs Aladár*, *Latinoeits Szaniszló*, *Pukovits József*, *Vojnich Sándor*, *Vermes Béla*, *Mamusich Mátyás* prépost-plébános, *Mamusich Lázár* polgármester, *Farkas Zsigmond*, *Mamusich Félix*, *Joó Nándor*, *Gyelmis Gerő*, id. *Frankl István*, *Vojnits Andor*, *Váli Gyula*, *Meznerits Ferencz*, *Szalay Mátyás*, *Varga Károly*, *Pertich Mihály*, *Gálly György*, dr. *Békeffy Gyula*, dr. *Csillag Károly*. Az ebéd pont 12 órakor kezdődött, mert a bizottságnak el kellett sietnie a kaponyai csárda mellett színhelyhez, a hol az emlékkő beszertelését *Mamusich Mátyás* eszközölte.

A fényesen kiállított déli bankett mégis mintegy délutáni 2 óráig tartott, amely alkalommal *Mamusich Lázár* polgármester első felköszöntője a prépost-plébánosnak szólott, aki tudvalevőleg az egész szoborfelállítás eszméjének a megteremtője. *Mamusich Mátyás* igazán

költői lendületű szavakban köszönte meg a nyilvános elismerést. Szavait viharos éjzenéssel fogadták. Felköszöntötték ezenkívül a megjelent vendégeket és köztük különösen a jelenlévő 49-es harcosokat. Nagyon érdekes volt *Széchényi József* volt 48-as harcos, orsz. képviselő szép beszéde, a mely nagy hatást tett a jelenvoltagekra. Beszédében visszaszállott a mult idők emlékeire és mint a híres kaponyai csata harcosa, egyes részleteket nagy meghatottsággal mondott el. A kaszinó új vendégloze *Bartos János* ez alkalommal is kiuntette magát és a pazar menüs a figyelmes felszolgálással általános dicséretet aratott mindenki részéről. Ezalatt levan a sörcsarnokban óriási közönség töltötte meg a kaszinó termet, ahol egymást érték a hazafias felköszöntők.

Kaponyánál.

Délután 3 órakor vonult ki sok száz ember a csata színhelyére. Ott *Mamusich Mátyás* plébános a fehér márványból faragott kis obeliszket melyen a következő felirat olvasható:

E TÉRSÉGEN

1849. MÁRCZIUS 5-KÉN

GYŐZELMES ÜTKÖZET VIVATOTT

A SZABADSÁGÉRT ÉS SZABADKÁÉRT! rövid beszéd után megáldotta. Majd pedig *Lieszkovszky* őrnagy megmutatta azt a helyet, a hol a szerbeket megáldották hőseink megmutatta azt a helyet, ahol ő az ifju tizedes harcolt, ahol a káp'árból egyszerre hadnagy lett. Az öreg honvéd szemében ragyogtak a könnyek, amikor a plébános karjain haladva bejárta a szent helyet, ahol oly dicső harcot vivott társaival Szabadka város megmentésére.

Este lett már mikor a kaponyai térről bejöttek a városba.

A Nemzeti kaszinó bankettje.

A fényes ünnepély befejezése a „Nemzeti kaszinó“-ban volt, ahol a Casinó társas estebédet rendezett. A mindenben sikerült ünnepélynek egyik fénypontja volt ez, amelyen mintegy 100-an vettek részt társadalmunk előkelőségei hölgyek és urak. 8 óra után, *Piros Józsi* zenekara a Hymnust huzta amikor megkezdődött az étkezés. A menü a következő volt:

Fogas tartár mártással.

Vegyes sülték.

Compót és vegyes saláta.

Almás és turós rétes.

Gyümölcs.

Sajt.

1/2 liter asztali bor.

A pecsenyénél elsőnek *Schmausz Endre* főispán szólalt fel s rendkívül sikerült szónoklatban *O felségére* a legalkotmányosabb magyar királyra emelte poharát. A szónoklatot a jelenvoltagek állva hallgatták végig. Utána *Farkas Zsigmond* a Kaszinó büzo élnoke gyönyörű ékesszólással előadott beszédben a hazafias bunyevác népet éltette, dr. *Lipovencsics László*, a nagy idők jelenlévő nagy tanuit, *Gyelmis Gerő*, a szomszéd köztörvényhatóságok képviselőit, *Vermes Béla* — *Mamusich László* polgármestert, dr. *Milkó László* — *Schmausz Endre* főispánt s a szoborbizottság tagjait, *Pertich Mihály* — *Zomborecsévi Ferenczet*, dr. *Sántha György* — a hölgyeket, — *Meskö László* bajai tanácsos — Szabadka város közönségét, *Széchényi József* orsz. képviselő — a hölgyeket, *Latinoeits Szaniszló* zombori h. polgármester — Szabadka város

közönségét s végül *Schmausz Endre* főispán — idb. *Frankl Istvánt* és *Váli Gyula* mérnököt élteték.

A jelenvoltage hölgyek névsora a következő ifj. *Vojnits Sándorné*, *Vermes Béláné*, *Birkáss Gyuláné*, *Törley Antalné*, *Hidég Árpádné*, dr. *Mukicsné*, *Millassin Ilésné*, dr. *Békeffy Gyuláné*, dr. *Kertész Sándorné*, *Gyelmis Gerőné*, *Magyar Alice*, *Eperjess Béláné*, özv. *Kovacsicsné*.

A társasvacsora emelkedett hangulatban reggel végződött.

Nem lenne teljes a referendánk ha nem említenők fel azt a körülményt, hogy az ünnepély rendezése körül idb. *Frankl István* fáradhatlan buzgalommal működött közre és *Váli Gyula* mérnök valóban izlésesen tervezte és állította össze az emlékkövet.

Az esteli bankett ételeinek és italainak kitűnősége ismét *Bartos János* vendéglős konyháját dicséri.

SZÍNHÁZ.

Nap és hold.

Decz. 2.

Ismét reprimé, ismét gyönyörű előadás és — csodák csodája — telt ház. — *Lecoq* remek zenéjű szép operettejét ujtotta fel operette társulatunk olyan előadásban, a milyen egyhamar alig volt nálunk, de a melynél jobbat a „Népszínház“ ensembleje se tud produkálni. — Nagy szó ez, tán túlzásnak látszik, — de csak látszik, mert a ki ma este a színházban volt, az meggyőződhet arról, hogy minden dicséretet megérdemelnek színészeink.

Nagy, intelligens közönség töltötte meg a színházat, mely elragadtatással tapsolt *Sugár Aranka*, *Gábos Nelli*, *Mihályi s Kiss Pistának*, *Ferenczinék*, de meg az ensembelnak is.

Mert mikor a primadonnák, a tenoristák és kiú ő komikusunk külön-külön remekeltek, a karszemélyzet, az epizód szereplők, a zenekar és ki első helyen kellenne említeni *Várad* karmester — minden dicséretet megérdemelnek szép munkájukért.

Remélem, hogy a dicséret nem fogja megőkei és még több ilyen előadást fogunk élvezni.

Manola szerepét *Sugár Aranka* adta, *Beatricet Gábos Nelli*. Mindketten kedvvel, ötletesen játszottak, kitűnően énekeltek. Minden egyes énekszámuk után zajos tapsot kaptak a briliánsul előadott „Filemle találkoztott a csizzel“ kezdett kettőt megújraza a közönség és az újraza után is még perczekig tapsolt a művésznőknek. Rendkívül zajos sikert érték meg el a *Mihályival* énekel Szent *Mihály* terzettel, melyet zenekar kíséret nélkül adtak elő meglepő precizitással.

Ferenczi Calabazás hercege ismét egyike volt legkitűnőbb kabinet alakításának.

A karok és zenekar remekeltek, *Várad* kitűnően dirigált, mint mindig.

A rendezés sem hagyott semmi kívánni valót fenn.

Hadak útja.

Decz. 3.

A kaponyai ünnepek tegnap este a „Hadak útja“ előadásával nyertek befejezést. A színház teljesen megtelt közönséggel. A színelőadást megelőzte *Csiky Lászlónak* szavallata, aki *Csillag Károlynak* aznap elszavallt ódáját adta elő. A nagyszánu közönség meg-

apította a szavazatot és az azután bemutatott csatáképet. A Hidak utja előadása is jó volt és a sok labó is tetszéssel fogadták. *Sugár Aranka, Gábor Nelli és Mihályi Ernő* dalait meg is ismételtették. *Csiky, Lomniczi és Várdgháti* nagyon szépen játszottak és sokszor a lámpák elé hívták őket. Ma ugyancsak ünnepi előadás lesz amely alkalommal a „Atanylakodáson” kerül színpadra.]

Különfélék.

— **A 48-as honvédek megvendégelése.** A tegnapi ünnepélyes alkalomról Szabadka város az összes helybeli 48-as honvédeket megvendégelte. Ifj. Vojnits Sándor 20 frior költött e célra, minthogy azonban a város vendégei voltak az adományt más alkalmas időre adják el.

— **Hirtelen halál.** Loboda Pál bogojevai akos legény és e felé a Merkovits korszakba került és ott egy két pohár bort ivott. Hirtelen meghalt, az ajtóhoz ért s ott összeesve pár perc múlva meghalt. Az orvosrendőri vizsgálat a halál okául szívzselhódást állapított meg.

— **Vendégszereplések Zomborban.** Több gyilargin, a szegedi színház drámai hősnője néhány esti vendéglátásra Zomborba megy.

Mihályi Ernő, a szabadkai színház tenoristája nagyszámú zombori barátai és volt osztálytársai kedvéért a folyó szezonban többször átrándul egy-egy nagy tenorpartitúrájára szerepre.

— **Szöknek a leányok.** Azt írja szabályi levelezőnk, hogy ott pár hét óta feltűnően sok az „uszko-szás”. Nincs az a vasárnap, hogy néhány leányt el ne szöktessenek a tüzes legények. Sőt néha a hétköznapi sem akadályai a szökésnek. A legtöbb szökítés nem is kerül a hatóság tudomására, mert előzetes összebeszélés eredményei. Vagy ha panaszt tesznek is utólagosan, az csak formaszertű, hogy minél jobban sietteszék az esküvőt. Úgy látszik a lányok mamák eszték ki ezt a módját a gyors házassátnak.

— **Becsipett 48-as honvéd balesete.** A tegnapi ünnepségből Bulyovics Jeremiás 48-as honvéd is kivette a maga részét. Becsipelt egyik korszakban s mikor az ajtóba külfelé akart menni elesett uty, hogy koponyáján súlyosan megsérült. A menők bevitték a kórházba.

— **Magzatelhajtás Szvakek Borbála** cselédleány már két nap óta eszméletlenül fekszik gazdája lakásán. A kérdezősködésre feladni nem bírt annyit is tegnap délután a menők bevitték a kórházba. Valószínű, hogy magzatelhajtás következménye az állapotára.

— **Tanárjelölt.** Latin-görög-magyar-német szakos julányos feltételek mellett házi tanítónak ajánkozik. Czim a kiadóban.

Arany- és ezüstáru

gyár és verde-intézet.

Rubin A. és fia BUDAPEST.

Gyár:

VIII., NEMET-UTCZA 9.

Telefon 56-60.

Iroda és elárúsítás:

VIII. ESZTERHÁZY-UTCZA 20.

Telefon 57-92.

Saját készítményű sima és mintázott evőeszközök, tálcák, kenyérszekerek, gyümölcstartók, girandolok, gyertyatartók, service-ok, toilette-ok, versenydíjak, koszorúk, érmek, mindennemű egyházi tárgyak stb. mindennemű kivitelben.

Nagybani árak.

Javitások és újalakítások saját költségén eszközöltetnek.

Huzás már
december 13. és 14-én.

Szerencse Naptár.

Ezen szerencse naptárban foglalt számú sorsjegyek
KIRÁLYFI ÉS TÁRSA
bankházánál kaphatók.
Budapest, VII. Erzsébet-körút 54.

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 52459	1 32902	1 92806	1 42720	1 55273	1 84547	1 78943	1 16969	1 32932	1 78912	1 52459	1 81900
2 78904	2 52467	2 42721	2 78907	2 16967	2 81887	2 52486	2 42721	2 81889	2 16979	2 52497	2 78939
3 32931	3 16979	3 52486	3 32942	3 32924	3 32933	3 16970	3 78935	3 32948	3 52473	3 78943	3 16997
4 42708	4 92817	4 78940	4 16988	4 78917	4 78941	4 32931	4 84526	4 92822	4 32940	4 84532	4 78918
5 81856	5 52461	5 32919	5 92821	5 55563	5 52579	5 78918	5 55268	5 16982	5 81868	5 32935	5 52461
6 16954	6 32906	6 52476	6 52476	6 32929	6 32921	6 16959	6 78947	6 32906	6 16985	6 84550	6 16782
7 32917	7 78907	7 16970	7 78947	7 52460	7 16982	7 78930	7 32927	7 78943	7 32935	7 52492	7 92828
8 52488	8 84513	8 52464	8 81857	8 78912	8 81859	8 92806	8 52488	8 52469	8 16977	8 16977	8 81871
9 92802	9 52461	9 32909	9 52459	9 16997	9 32928	9 51762	9 81891	9 32940	9 52479	9 55269	9 92832
10 52462	10 42737	10 81896	10 32920	10 92817	10 42737	10 81862	10 32929	10 16985	10 92806	10 42737	10 42732
11 55253	11 32918	11 52470	11 16960	11 52463	11 16997	11 16985	11 16988	11 78904	11 78937	11 81878	11 81891
12 16993	12 78912	12 78912	12 84524	12 16960	12 32921	12 92828	12 78937	12 81898	12 78941	12 16983	12 16987
13 42732	13 42748	13 52500	13 55255	13 32932	13 42721	13 78947	13 52460	13 55269	13 32928	13 32927	13 32920
14 84514	14 32924	14 55296	14 81880	14 52478	14 78927	14 34528	14 16974	14 78913	14 52467	14 92828	14 78947
15 16988	15 52469	15 32935	15 78935	15 84525	15 42718	15 32935	15 32927	15 52463	15 92844	15 52461	15 84533
16 32906	16 16957	16 81856	16 81882	16 16986	16 16969	16 52473	16 81866	16 16976	16 84537	16 16959	16 42756
17 52464	17 78627	17 16954	17 52479	17 92818	17 81892	17 32917	17 84539	17 78939	17 42732	17 78937	17 52496
18 16988	18 81857	18 78942	18 32928	18 78918	18 78947	18 78937	18 92806	18 55284	18 84529	18 81874	18 32938
19 78947	19 92806	19 52460	19 16979	19 52459	19 52500	19 52479	19 32909	19 84528	19 32943	19 55273	19 78931
20 84541	20 42720	20 92816	20 84546	20 92806	20 16967	20 16987	20 84549	20 16987	20 52473	20 92828	20 16986
21 32921	21 52476	21 84521	21 16957	21 32909	21 37937	21 92826	21 42799	21 52469	21 32929	21 52479	21 52473
22 92802	22 81894	22 81885	22 78931	22 81858	22 32942	22 42729	22 16983	22 32902	22 78947	22 32919	22 32948
23 32927	23 32932	23 55253	23 16988	23 32902	23 78943	23 32933	23 52491	23 81862	23 52460	23 52464	23 16959
24 81881	24 16995	24 85543	24 32943	24 52473	24 52460	24 78918	24 32938	24 52491	24 32943	24 81897	24 52483
25 52460	25 55255	25 78939	25 52469	25 78937	25 16988	25 55263	25 81880	25 32935	25 84548	25 52460	25 42749
26 16974	26 52499	26 16959	26 92832	26 92822	26 32906	26 92821	26 81900	26 42725	26 16969	26 16979	26 32932
27 32942	27 78947	27 52478	27 78917	27 42720	27 25268	27 52464	27 16997	27 78940	27 78918	27 84536	27 16977
28 52150	28 52463	28 16988	28 92819	28 81894	28 84526	28 78912	28 92828	28 16995	28 81892	28 52492	28 52400
29 78918	29 16993	29 82927	29 32900	29 78907	29 16986	29 32929	29 52459	29 42746	29 55296	29 16969	29 32929
30 32602		30 78630	30 81886	30 52496	30 32935	30 52569	30 81879	30 81889	30 92826	30 32942	30 92828
31 52467		31 52499		31 16977		31 19685	31 78939		31 16988		31 92834

A véletlen már sok embert tett szerencsésé, ajánljuk tehát, hogy a fenti szerencse naptárból **születés- vagy névnapja** mellett jelzett számot azonnal rendelje meg, mert a szerencse naptárban foglalt számok gyorsan elfognak.

A következő osztályokban még **47.000 nyereségy 12 millió 920.000** korona kerül készpénzben kisorsolásra. Sorsjegyek ára a következő huzásra:

1 egész sorsjeggy 16 frt., 1/2, 8 frt., 1/4, 4 frt., 1/8, 2 frt.

KIRÁLYFI és TÁRSA bankháza, Budapest VII., Erzsébet-körút 54.

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárúsító helye.